

Rezime izvještaja guvernerke za oktobar 2024. godine

Aktivnosti CBCG sprovedene u oktobru 2024. godine realizovane su u skladu sa Politikom CBCG u 2024. godini.

CBCG je sprovodila brojne aktivnosti vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Od aktivnosti na polju međunarodne saradnje, izdvaja se učešće delegacije CBCG na godišnjim sastancima MMF-a i Svjetske banke, koji su održani u Vašingtonu u periodu od 22-27. oktobra. U fokusu bilateralnih sastanaka Guvernerke sa guvernerima centralnih banaka Belgije, Holandije, Španije, Estonije i Italije bila je modernizacija platnog sistema Crne Gore, aplikacija za članstvo Crne Gore u SEPA-i, jačanje institucionalnih, regulatornih i administrativnih kapaciteta CBCG, kao i strateškog planiranja i digitalizacije CBCG.

U cilju očuvanja zdravog bankarskog sistema, stanje u bankarskom sistemu Crne Gore je bilo kontinuirano analizirano i nadgledano, i po potrebi su bile sprovedene korektivne aktivnosti u cilju usklađivanja poslovanja pojedinih banaka sa zahtjevima prudencijalnih propisa.

Upravljanje međunarodnim rezervama se obavljalo u skladu sa utvrđenom politikom i strategijom investiranja, prvenstveno se rukovodeći principima likvidnosti i sigurnosti. Efikasno i blagovremeno su servisirane finansijske obaveze Crne Gore prema inostranim povjeriocima, po zahtjevu Ministarstva finansija i drugih klijenata CBCG. Takođe, efikasno su realizovani platni nalozi prema inostranim bankama u ime i za račun CBCG, kao i ostali poslovi iz oblasti platnog prometa sa inostranstvom.

Banke nijesu koristile sredstva obavezne rezerve, niti su aplicirale za kredite za likvidnost.

Vršena je redovna kontrola pružanja platnih usluga kreditnih institucija, kao i kontrola poslovanja platnih institucija. Uredno je vršena prinudna naplata sa računa izvršnog dužnika kod kreditne institucije, u skladu sa Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju. U oktobru 2024. godine raspoloživost Platnog sistema CBCG iznosila je 100%.

Na kraju oktobra, izloženost bankarskog sektora sistemskim rizicima bila je na umjerenom nivou.

Bankarski sektor je generalno solventan, likvidan i profitabilan. Nastavljen je stabilan rast depozita, koje banke u posljednje vrijeme više preusmjeravaju u kredite, nego u likvidnu aktivu ili u hartije od vrijednosti. Likvidnost, u smislu veoma konzervativne definicije CBCG, je u padu na godišnjem nivou. Ipak, dobar dio likvidnosti banke drže u hartijama od vrijednosti (18,5% bilansa), od kojih je veći dio bio usmjeren ka inostranstvu (695 mil. eura), i to uglavnom u kratkoročne hartije investicionog kreditnog rejtinga, emitovane od strane zemalja članica eurozone. Profitabilnost banaka je na rekordnom nivou.

Rizici ciklične prirode se primarno ogledaju u rastu cijena nekretnina, koje dostižu istorijski najviše vrijednosti. Rast se uglavnom finansira preko stranih investicija, ali i putem stambenih kredita. Upravo rast stambenih kredita i rast gotovinskih kredita fizičkih lica dostižu vrijednosti koje moraju biti predmet pažnje u narednom periodu. Stopa kontracikličnog bafera kapitala od 0,5% sa primjenom 1. aprila 2025. godine stoga je i dalje primjerena, a u slučaju nastavka rasta cijena nekretnina i prekomjernog kreditnog rasta stanovništva, CBCG će djelovati dodatnim podizanjem stope bafera, a po potrebi i drugim instrumentima.

Ostali segmenti finansijskog sistema, uglavnom zbog manjeg značaja u odnosu na banke, ne predstavljaju prijetnju finansijskoj stabilnosti.